

ZAHRAŇIČÍ

in.ihned.cz/zahranici

Vnitřní
prostory
chrámu
Narození
Páně

nům. Lze to vidět i jako jakousi předzvěst nadcházejících staletí, neboť pro muslimy je Ježíš taktéž uznávaným prorokem, byť ve zcela jiné roli, než jak jej chápeme my.

Arabové tedy nepotírali zdejší křesťanskou tradici, ale na dlouhá staletí celou oblast dnešní Palestiny a Izraele obsadili. Samozřejmě s výjimkou křížáckých válek, kdy se Jeruzaléma i blízkého Betléma střídavě zmocňovali křesťanské i muslimské armády. Poprvé to bylo roku 1099, na Vánoce o rok později zde byl křížácký vojevůdce Balduin I. korunován prvním králem Jeruzalémského království.

Tehdy Betlém zažil výraznou obrodu, neboť do něj po dlouhé době začaly doslova proudit davy křesťanských poutníků. Toto období však nemělo mít dlouhého trvání: město bylo v roce 1187 opět dobyto Araby pod vedením slavného vojevůdce Saladina a křesťanští duchovní byli donuceni opět odejít. Nutno však uznat, že i tento vládce projevil jistou velkorysost, když o pět let později jejich návrat znovu povolil.

Betlém je v současnosti typickým arabským městem, křesťané tvoří ani ne třetinu jeho obyvatel.

Přišlo ještě několik vojenských zvratů, Betlém se ještě nakrátko vrátil pod křesťanskou nadvládu mezi lety 1229 – 1244, ale pak muslimská tolerance vůči křesťanům značně opadla. Křesťanští poutníci město opustili a Betlém se stal jen bezvýznamným městečkem, jakých bylo v Palestině bezpočet.

Betlému vládnou Osmané

Jistý zlom nastal roku 1517, kdy celou zdejší oblast až do konce první světové války ovládali turečtí Osmané. Nadále byl ale Betlém muslimským městem. Teprve po druhé světové válce Betlém připadl do tzv. jeruzalémské zóny pod mezinárodní správou, do města opět začali proudit křesťané, ale další prudké zvraty na sebe nenechaly dlouho čekat.

Po vypuknutí palestinské války (1948), kdy Izrael musel poprvé bránit svou nezávislost, Betlém dobyla jordánská armáda a stáhlo se sem velké množství arabských uprchlíků z oblastí nově obsazených Izraelem. Právě tato vlna imigrantů zřejmě naposledy a natrvalo změnila poměr obyvatel Betléma ve prospěch Arabů oproti křesťanům.

Pod kontrolou Jordánska oblast zůstala až do tzv. šestidenní války v roce 1967, kdy celý tzv. západní břeh Jordánu včetně Betléma obsadil Izrael. Od té doby sem po staletích opět proudí i poutníci židovští a Betlém se tak stal dalším z míst eskalovaných konfliktů mezi Izraelci a Palestinci.

Příkladem může být rok 2002, kdy jako odpověď na teroristickou akci do Betléma přijela izraelská armáda a chrám Narození Páně obsadilo téměř dvě stě Palestinců. Zemřelo devět lidí, chrám zůstal neporušen. Zřejmě ale je, že Betlém spíše než křesťanským poutním místem zůstává kontroverzním bodem nedařleko osmimetrové betonové zdi oddělující autonomní palestinská území od státu Izrael.

Skutečnost, že se město nachází těsně u zdi, se dnes podepisuje snad na všem, co se Betléma týká. Je těžké si představit, že byste vstupovali na jedno z nejdůležitějších křesťanských posvátných míst a neprocházeli přítom

prísnou kontrolou izraelské armády. Až za mohutnou ocelovou bránou, střeženou obřadnými transportéry a tanky, se před vámi otevře výhled na zaprášené arabské městečko.

Křesťanský nebude

Jak se zdá, situace v Betlémě se v poslední době poněkud uklidňuje. Očekává se, že letos do města na Vánoce zavítá až dvakrát více návštěvníků než vloni. Přesná čísla nejsou známa, ale hovoří se o desítkách tisíc turistů za celý rok. Každopádně rezervace betlémských hotelů se úspěšně plní, mimo jiné také díky mírovým jednáním v americkém Annapolisu na konci loňského roku.

Otázkou je, jak dlouho mír nebo alespoň průměr vydrží, když závisí na nevypočitatelných akcích radikálních, především muslimských skupin. Jedno je však jisté: i kdyby Betlém už zůstal bez válek a ničení, křesťanský nebude. Naopak, podíl křesťanských obyvatel nadále prudce klesá jednak z důvodů emigrace do Evropy, druhak díky vysoké porodnosti arabských komunit. Dnes není křesťanů ve městě ani třetina, hovoříme-li tedy o jeho obyvatelích.

Můžeme si tak přát, aby místo, kde se narodil Ježíš a na jehož učení stojí velká část evropské kultury, bylo pro Evropany nebo obecně křesťany alespoň přístupné a přátelské. Byť Betlém bude zřejmě už definitivně arabským. ■

IVO PAULÍK
Foto: autor

Vchod k jeskyni, kde se podle tradice narodil Ježíš Kristus.

Jak se tam dostat?

Do Betléma se snadno dostanete dodávkami nebo autobusy z Jeruzaléma. Například v informačním centru u Davidovy věže se dozvíte detaily o spojích kyvadlově jezdících do Betléma a zpátky. Jsou to většinou linky provozované křesťanskými organizacemi. Přechod na palestinská území může být někdy komplikovaný nebo dokonce nemožný za nestabilní bezpečnostní situace.